

Stopa truma tiho in gluho
 Posred tihih tmín in gluhih.
 Ne šepeta tu nihče, ne upije,
 Nihče tu ne poje, se ne smeja:
 Od sto glasov tu glasú ne slišiš.

Ampak kakor težke bič:
 Toče oblak v krilu krije,
 Pršeč tiho, grozeč tiho
 Kraju, kjer se vije, konec:
 Tak tud truma v tmò zavita,
 Kot spodobi božji se desnici,
 Stopa tiho, da uči se grešnik,
 Da — ker grom se ne oglašá z mesta
 Kamor udari — on tud ni zavarvan:
 Kar kasneje, bije tem močneje.

Svitlo orožje ne ropoče,
 Smrtne cevi ne grmijo,
 In ko lahka noga stopi,
 Svitle škrile ne rožlajo:
 Ampak, ko da vé, koga da nosi,
 Pod opankom hrabrih sinov
 Kameniti breg se vdaja,
 In prepada strme ploše.

Zvest pri bratu brat koraka,
 Nerazločno, zvesto in trdno,
 Ko blizanci zvezde jasne
 Kedar solnčni žark ugasne.

Komljani jim in Zagarač
 In tudi ljuti Belopavlič
 Davno zadej že ostaja,
 Gazijo že skalne Rovce.
 Ko se bliska zgodna zora,
 Že za Rovci družba nočna
 Na Moračo slavno pade;
 Od Morače hladne vode
 Zemlja ime je dobila.

Hrabra truma dan danovat
 Na Morači hladni sede.
 Ta na rosno travo leže,
 S snom da moč krepčá telesa.
 Ta ljut ogenj puške ogleda,
 Ta fišeke *) smertne šteje,
 Al pa vdano mu ostrino
 Noža zvestega si gladi.
 Ta z kremená iskro vabi
 S trdim jeklom, ter jo v listje lahko
 Zamotavši, navali vej suhih,
 In za malo časa z možko sapo
 Plamen piha; uni darek
 Krotke čede, četrtino ovna
 Že na ražnju leskovim obrača,
 Ali bel'ga sira košček
 Iz trebuha torbe jemlje.
 Si li žejin? Morača je blizo
 Treba l' kupe? Sej imaš dve roki?
 (Dalje prihodnjič.)

Dopisi.

Iz Gorice. — Deželna komisija za vravnávo zemljiškega davka na Goriškem po postavi od 24. maja 1869. leta se je ustanovila ter svoja opravila 10. marca tega leta začela. Komisija je sestavljena iz sledečih udov: Predsednik jej je: Feliks baron Pino-Friedenthal, c. k. namestništva svetovalec, njega namest-

nik in sporočevalec Jožef Fabiani, c. k. predstojnik v pokoji. Udje te komisije, od deželnega odbora voljeni, so: Viljem grof Pace, Anton Fabiani, Izidor Pagliaruzzi, njih namestniki: Jožef grof Valentinis, Jožef Samsa, Franc grof Coronini, Miha Kacafura, — uda izvoljena od vlade: Karol Polaj, Dominik Benardelli, njuna namestnika: Anton Zottig, Anton Uršič. — Ud pa nadzornik in gospodarski cenitelj je: Timotej Födransperg, nadzornik in katastralni cenitelj v pokoji, njegov namestnik, nadzornik in gozdni cenitelj: Karol Pachmann, katastralni komisar, gozdni cenitelj v pokoji. — Uradnija deželne komisije je v Gorici na Travniku št. 455., v poslopji c. k. okrajnega glavarstva v drugem nadstropji.

Za prvosednika družbe kmetijske je bil 27. u. m. izvoljen grof Franc Coronini. — Zborovala je te dni tukaj posebna komisija za povzdigo sviloreje od c. k. vlade sklicana. — Baron Czörnig, znani pisatelj statistike avstrijske in vodja statistične pisarne, ki je zmirom rad več Nemcev kot Slovanov štel, si je tukaj kupil posestvo.

Iz Gorice 25. sušca. —x— Že pred enim letom je bilo v „Domovini“ naznanjeno, da v Mirnem blizo Gorice neka ostudna ženska ljudstvo slepari, in se dela kakor bi „sveta“ bila in v nebesa zamaknjena. Ljudstvo slabosti podvrženo jej veruje in od vseh krajev k njej zahaja. Kar pa se je v naši okolici te dni godilo, ne morem zamolčati. Neka uboga stara žena, ki jej je njen sin letos nagloma umrl, ko je slišala od te „svete“ ženske govoriti, podá se tudi k njej ter jej svojo žalost odkrije in prosi, naj bi jej od njenega sina na unem svetu kaj povedala. Kmalu začne nekaj nerazumljivega godrnjati, potem jej pa reče, da je njen sin v svojem življenji veliko grešil, da trpljenje njegovo je veliko, da se znajde v vicah itd. itd. Uboga žena se močno prestraši in zdaj v naši okolici od hiše do hiše potuje. Tudi k meni je prišla in mi na tanko vse povedala, kar jej je „sveta“ ženska v Mirnem razodela. Prizadeval sem si podučiti to revo, al vse zastonj. Uboga žena nima več mirú, in dan za dnevom berači, da bi se toliko denarja nabrala, da bi poplačala obljubljenih 40 sv. maš. Ali gosp. fajmošter Miranske fare tega ne vejo, da bi konec storili tem magnetičnim sanjarijam? Noben pravi kristijan ne bode ugovarjal blagru sv. maš; al da bi kaka babura bila na svetu, ki bi gledala v uni svet, o katerem samo sv. pismo pravi, da nobeden ni videl in ni slišal, kaj se ondi godi, to je vendar od sile! Tudi misliti smemo, da dušni pastir, ako bi za resnico imel, kar ona babnica veva, gotovo bi sam iz lastne blage volje opravil onih 40 maš, da ne bi uboga mati begala cele okolice. Sicer pa opominjamo tudi gosp. župana, naj si prizadene, da sleparijam preostudne ženske konec naredí.

Iz Gradca. Dr. Krek je po Najvišem sklepu od 21. marca t. l. imenovan za profesorja slovanske filologije na tukajšnjem vseučilišču.

V Stanjeli na Krasu. (Čitalnica naša) se slovesno odpre 18. aprila ob 6. uri zvečer. Vljudno vabi ude vsakterega slovenskega društva odbor.

Iz Šneperka 2. aprila. Na dopis iz Loža ne odgovorim danes družega kot to, da le ljubezen do domovine mi vodi peró in da pospeh gozdoreje mi je posebno pri srcu. Žaliti nočem nikogar. Ker pa je o gozdoreji odstraniti mnogo napák, povedal jih bom; podučen sam bom skušal podučevati druge. Če kaj napačno rečem, naj si mi pové. Tako drug družega podučimo.

Iz Sodražice 27. marca. (Očitna zahvala.) Da ni bila naša v 4. listu letošnjih „Novic“ izrečena prošnja glas vpijočega v puščavi, očitno pričajo knjige, ktere sta brezplačno poslali blagovolila slavna zavoda: slov.

*) Fišek = patrona.

Matica in pa družba sv. Mohora. — V imenu vseh družbenikov se Vama za ta prelepi in tako obilen dar prisrčno zahvaljujeva

za odbor:

Primož Pakiž, Ivan Dolinar,
predsednik. tajnik.

Iz gornje Pivke 25. marca. — Odkar je naš občespoštovani c. kr. okrajni glavár gosp. Anton Globočnik zaradi bolehnosti pri c. kr. okrajnemu glavárstvu v Postojni nepričujoč, je jelo tam po „Pajkih“ dišati, in zrak je že v celem okraji zelo okužen; toraj zadnji čas je, da gospod uradni voditelj v pokoj gré, sicer bodo začela okrajna kola cviliti in voz zastajati.

Od Senožeč 29. sušca. — M—. Kakor javno nabiti oglasi v Senožečah kažejo, bo tam nova volitev občinskega odbora. Mi, ki razmere Senožeške prav dobro poznamo, svetvamo, da se tako-le voli:

- a) en odbor za g. Demšarja in nemškutarje;
- b) en odbor za g. Križaja in Mameluke;
- c) en odbor za narodnjake poštenjake.

Za župana pod a) bi bil gotovo Demšar najbolj ugoden; pod b) pa Križaj ali njegov svak, pa dvomljivo je še, ali bi g. Križaj še sam s seboj zadovoljen bil, kajti dokazov je še mnogo živih, da ni bil on še z nobenim senožeškim županom zadovoljen; pod c) bi moral pa sedanji župan vajete v roko vzeti. Če bi se pa nasvetovane volitve ne sponesle, bilo bi potem najbolje, da za vse tri grupe en župan s prav vitkim (volnim) životom voli, in od mameluške dece bi moral vsaki eno vrv na županovem vratu pripeto imeti, da ga more, kedar in kamor je njej drago, lahko nagniti. Poznamo še drugo nasprotno osebo v Senožečah, ktero pa za zdaj zamolčimo. — Konečno moramo pa vestno izreči, da je dosedanji odbor v 3 letih marsikaj koristnega na dan spravil, čeravno je nemškutarska tretjina njega povsod ovirala, in reči moramo, da od kar Senožečani pomnijo, ni bilo v njihovi županiji bodi si zunaj županijskega v urada ali uradu tacega reda, kakor v preteklih 3 letih, in to nasproti vsem nemškutarskim oviram. Senožečani ne spozabite se, kajti Mamelukom (hinavcem) Vašim ni mar za Vaš blagor, ampak — za kaj drugega.

Iz Kamnika. — Obljubo poslednjega lista „Novic“ spolnovaje poročam danes obširnejše o poslednji lepi naši čitalnični „besedi“, pri kateri se je petju vvrstila dramatična predstava. Glediščin oder ima res veliko upliva za narodno reč; po vpeljavi vstopnine se morejo tudi neudje čitalničnih veselje udeleževati, in ko vidijo lepe predstave, slišijo lepe petje in godbo, padejo vsi predsodki, ki so jih o čitalnici imeli, ter se za ude vpišejo. Naša čitalnica stoji na dobrih nogah in udje naši so stanovitni, čeravno ne štejemo med njimi prvakov našega mesta in tudi ne mož glasovitega „kapitala“ in glasovite „inteligencije“, al pošteni narodni možje so zdrave pameti in gorečega srca za blagor domovine. Eno samo nam je uganjka, da naš župan, o katerem vemo, da ima veselje do narodnih reči in je že tudi večkrat v naši čitalnici pri predstavah bil, se za uda ne vpiše? Mi bi z veseljem o njem potem še kaj več poročali kakor „Laibacherica“, ktera ga hvali, da pridno po mestu blato strže, ki ga je res zmiraj prav obilo! — Pa vrnimo se zdaj k naši besedi. V pesmi „Nezakonska mati“ smo močni in prijetni glas našega organista g. Gregoriča občudovali, pa je to pesem tudi s tolikim sočutjem pel, da si je srca vseh pridobil. V Vilharjevi šaloigri „To sem bil jaz“ so vsi igralci svojo nalogo prav hvalevredno izvršili. Omeniti pa moram še s posebno pohvalo dveh gospodičin, ki ste danes prviokrat na oder stopili. Kako težavno je primerne ženske za igrokaze dobiti, to vsak vé, ki to reč pri čitalnicah

oskrbuje. Tudi so večidel zadržki pa še ti, da imajo stariši mnogovrstne predsodke v tej reči, mislé, da, če njihova hčerka na oder stopi, je to sramota. Mi pa mislimo, da je to čast onemu, kdor si upa javno govoriti in dostojno vésti se, ker ravno s tem kaže, da nima prazne glavice. „Polonica“ in „Lena“ ste se na odru gibali tako, da je vsak mislil, da ste že mnogokrat bili na odru, ki „svet pomeni“. Zato jima je pa tudi občna pohvala donela. „Barba“ je svojo nalogo prav drastično izpeljala in izvrstno pokazala ono demonično moč, ki jo v sebi hrani ta sosed, ki je mladim ljudem zavirljiva in le prepir med nje seje. Mi si na našem gledišču skoraj igre misliti ne moremo, ako priljubljena ta gospá ne prevzame take naloge, ktera zahteva više umetnosti. Tudi „Marko“ in „Tone“ sta svoji nalogi prav dobro izvršila. — Sobana je bila polna gledalcev, kteri so jako zadovoljni zapustili veselico.

Iz Trzina 26. sušca. J. L. (Mnogotere nadloge.)
Dve uri od Ljubljane poleg vélike ceste stoji velika vas Trzin, ki šteje nad 100 hiš in okoli 700 duš, ima 30 zemljišč, pa razun 10 so vsa druga razdeljena na pol, četrtino itd.; mnogo je pa tudi kajž. Nekteri imajo poslopje poleg Pšate, ktera je navadno majhen potok, ki izvira pod gorami v Cerkljanski fari, al v deževnem vremenu nastane velika reka, ktera nam silno nadlogo dela, pride do hiš v hleve in poslopja, teče na polje, in kedar pride v takem času, predno se senó ali otava kosí, jo tako zablati in povalja, in to po boljih senošetih, da ni za drugo kakor za gnoj, in to tem več, ker voda prišedša iz gorá in mnogih vasi poplavi vsi blato, gnojnico in razno šaro vodotoč skoz travnike, ki je še z vrbjem močno obraščen, za dve tretjini zasula in ob stranéh mu robove izvišala tako, da nima dostojnega odtoka. Da bi se nadloga, ktero taka povodenj napravlja, odvrnila, je na prošnjo tadanjega županstva c. k. okrajno glavárstvo v Kamniku z ukazom 18. novembra 1852. leta, št. 9452, ukazalo, da se imajo na vrlih nekterih gospodarjev na levi strani vodotoča primerni nasipi (griči), vsak na svojem zemljišču, narediti, da ne bi voda nikdar čez strugo tekla, in da gospodarji, kteri imajo zemljo ob vodotoču, imajo zaraščeno vrbovje, grmovje in enako zaraščeno šaro izsekati in iztrebiti, da voda ima prost odtok. Pa žalibog! ob vodotoču se je zopet še bolj zarastlo vrbovje in griči so se ponížali, zopet nam voda nadlego in škodo dela; posebno pa je gospodar J. K. toliko svojeglaven, da jo skoz svoj vrt, mnogim sosedom okoli hiš na okrajno cesto na svoja in družih polja teči pusti, češ, „moj vrt je v prvem klasi“. Z majhnim delom bi se ta nadloga odpravila, ako bi dostojen grič naredil. Al za vse to se še sedanji župan ne zmeni ne! Da le njemu nadleže ne dela, za občno korist mu ni celó nič mar. Tako je zadnje ljudsko popisovanje, po ogovoru županov z gosposko, po komisarijih z dragimi dietami najetimi, samo v kamniškem davkinem okraji okoli 1000 gold. stalo memo tega, ko so v družih krajih župani z duhovnimi gospodi to delo ravno tako dobro, pa veliko veliko cenejše opravili. Al gosposke le prerade imajo občine pod birokratičnim regimentom! Tako, na priliko, občinski zakon daje občinam svobodno gospodarstvo z občinskim imetkom — a gosposke so našle ukaz, da njim gré nadzor čez najemščino lova, in vspeh tega nadzora je ta, da se je občini Trzin zgubilo 65 gold. najemščine lova prejšnjih let. Gotovo bi se ne bili zgubili, ako bi bila občina sama najemščino terjati smela; o tem pa imajo bivši okrajni predstojnik R—, najemnik lova neki Št— v Kranji in pa sedanji župan G— posebne „zasluge“! — Želeti bi bilo, da bi se razpisale volitve za nove občinske zastope, in da bi se ne silile občine na združenje, ako jih ni volja, saj

tudi velike občine imajo svoje slabosti, in kjer je sila, ondi ni dosti svobode; sicer pa za vsako preuredbo tičijo večji stroški. (Kon. prih.)

Iz Ljubljane. — Važno novico imamo naznaniti danes svojim bralcem. Naši državni poslanci Toman, Svetec, Barbo in Pintar so zadnji dan marca z goriškimi, isterskimi, štajarskimi slov. poslanci in s prvakom bukovinskih poslancev podpisali deklaracijo, jo izročili predsedništvu zbornice poslaniške pred četim zborom in potem zapustili drž. zbor, v kterega se ne vrnejo več. Isto tako so storili Poljaki (glej „Novičarja“ v današnjem listu). Bralci „Novic“ vedó, kako se je ves čas vèdla zbornica poslancev, kako se je vèdlo ministerstvo; obá sta v centralističnem napuhu gojila mnogim avstrijskim narodom gnjusni liberalizem, obéma je „Slovane na steno pritisniti“ bilo nepremakljivo vodilo. Čedalje očitnejše je tedaj bilo, da — kakor so se tudi glasile besede presvitlega cesarja po dohodu njegovem iz jutrovih dežel — tako ne more več naprej ostati. Naši poslanci, mislé, da vendar še kdaj spregleda nemškutarška skupščina in da vidé pred seboj propad Avstrije, v kterega hoté ali nehoté tira državno barko, vkrene na pravo pot, so dolgo strpeli v državnem zboru, kteremu so Tirolci, osébnó bridko razžaljeni, že pred 2 mesecema slovó dali. Pazljivim bralcem „Novic“ je bilo lahko znano, kdaj da pride čas, ko tudi našim poslancem počí struna potrpežljivosti. Šli so na Dunaj po lanskem deželnem zboru še enkrat, da izvedó, ali bode državni zbor morebiti pravičnejši kakor ministerstvo, ki je kranjski deželni zbor nagloma razgnalo takrat, ko je imela resolucija v sklep priti. Na Dunaj prišedši slovenski poslanci z bukovinskim, baronom Petrinom, vred stavijo državnemu zboru predlog, ki je bralcem našim dobro znan, da bi namreč deželam se dala dostojna avtonomija in da ne bi državni zbor imel toliko sile v rokah svojih. Predlog je — padel, in to — s pomočjo Poljakov! Zdaj pa je trebalo čakati, kaj se zgodí z resolucijo poljsko. Podoba je bila več časa saj od vladne strani, da se jim marsikaj dovoli, a s tem kaže, da ima vlada dvojno mero za pravice narodov avstrijskih, čeravno krvi in denarja od vseh po eni meri zahteva! In zdaj bila bi našim poslancem prilika dana na ustavnem mestu Evropi v obraz s krepko besedo konstatirati, kaj veljá ona fraza: „die Freiheit wie in Oesterreich“! Al ministerstvo sedanje, petelinu enako na strehi, ki ga suče vsaka sapa, se je zasuknilo hipoma drugače, in obveljal je v odboru jezičnega Schindlerja predlog, da tudi Poljakom se ne dovoli nič. Predno pa je še Schindlerjev predlog iz odbora prišel v občni državni zbor, že je ministerstvo vrglo iznova skovani predlog, ki uničuje ustavo, v zbornico poslancev, to je, postavo, po kateri se za silo, ako ne bi deželni zbori hoteli voliti poslancev v državni zbor, bi se ti kar naravnost zunaj deželnih zborov volili. V tem trenutku pa je bila ura, da vsi poslanci, kterim so ustavne pravice deželnih zborov svete, in še posebno naši poslanci vsled sklepa lanskega deželnega zbora v 12. seji zapustijo drž. zbor. Šlo je namreč v oni seji za to, kaj misli naš zbor o direktnih volitvah (o volitvah državnih poslancev zunaj deželnega zbora). Zbor naš je direktne volitve zavrgel, in takrat je dr. Toman, kot prerok tega, kar se je 31. marca zgodilo, med drugim to-le govoril: „Direktne volitve so zoper ustavo deželno, in deželni poslanec vsak bi moral živ protest zoper nje izreči, in ko bi državni zbor tudi sklenil, da se voli direktno v državni zbor, bi vsak poslanec v državnem zboru moral tisti trenutek se od-

povedati zboru, v kterem bi se smrt kranjskega deželnega zbora sklenila. (Živa pohvala.)“ In pošteni naši poslanci so možato rešili svojo besedo, spolniviš to, kar je deželni zbor s „živo pohvalo“ v 12. seji priznal. Ne za trenutek tedaj ni dvomljivo, da bode deželni zbor kranjski popolnoma pritrđil temu, da so slovó dali drž. zboru, od kterega nobena dežela nima prav nič pričakovati. Zato Vam vrnivšim se iz Beča radostni kličemo: dobro došli! slava! Storiliste, kar je domovina od Vas pričakovala: borili ste se junaško za blagor njen in pravice njene; spričali ste zopet nepremakljivo lojalnost slovensko do prestola Njegovega Veličanstva in do Avstrije, kajti edino le to Vas je v mršavih situacijah držalo v zbornici dunajski do tega momenta, ko to, kar je dosihmal razumnost politična bila, bilo bi posihmal samomorstvo. Izstop naših poslancev je tedaj temeljito motiviran, in zato je tako hud udarec na ono nemško koterijo, ki se „verfassungstreu“ kliče, da je zdaj vsa iz sebe. In če bi se dunajski vladi zopet poljubilo nasvetovati razpust kranjskega deželnega zbora za to, ker se ne dá v kozji rog vgnati sili nemškega centralizma, v svesti smo si, da narod naš pri novih volitvah odgovorí z edinim glasom povsod kakor leta 1867.: „mi volimo spet skušene naše brambovce v deželni zbor!“ —

— Iz Českega je po dr. Matuš-u, deželnemu poslancu in deklarantu, v imenu Slovanov Ml. Boleslave došel čitalnici ljubljanski telegram, ki čestita izstopu naših poslancev iz državnega zbora s tem-le pozdravom: „Pozdravljamo Vas na vzajemnem političnem polji in na poti k zmagi Slovanov. Živili Slovenci!“ — Z navdušenimi „živili Čehi!“ je bil ta bratovski pozdrav odzdravljan.

— (Odbor družbe kmetijske) je med mnogim drugim, o čemur poročamo drugi pot, v poslednji seji sklenil, da ima družba kmetijska občni zbor 4. dan prihodnjega meseca maja, in to na vrtu njenem na spodnjih Poljanah, kjer je tudi učilnica podkovstva. Govorilo se bode o sledečih stvaréh: Gosp. Peter Kozler bode poročal o redu za bendimo ali trgategv iz leta 1860. in o znižanji vožnine na železnici za nektero živinsko krmo; — dr. J. Bleiweis bode govoril o kmetijski šoli, ki naj se napravi za kranjsko deželo, in pa o povzdigi vipavskega kupčijstva s sadjem; — dr. Jan. Ahačič o potrebi, da se odpravijo mnoge napake pri eksekutivni razprodaji kmetijskih zemljišč; — gosp. Jož. Seunig pa bode poročal o tem, kar je družba kmetijska poslednji čas storila za povzdigo konjereje. Ako želí še kdo o čem drugem govoriti, naj to pred zborom po društvenih pravilih na znanje dá predsedništvu. V tem zboru bode na ogled postavila družba vse mašine za povzdigo predivstva, rusovski (rigajski) lan, nektere pluge itd.; obljubljeno jej je že tudi od druge strani marsikaj za razstavo, prav rada bode pa sprejela vse, kar še kdo drug v razstavo za dan pošlje. — Ravnokar je družbi kmetijski gosp. Gülich iz Holsteina naznanil, da jej pošlje naročenih 50 centov svojega ameriškega krompirja, kteri še nikoli ni bolán bil; cent veljá na mestu 3 tolarje, to je 4 gold. 50 kr. av. vr. brez vožnine iz Vratislava, odkodar pride. Družba kmetijska ga bo prodajala, kolikor mogoče, po ceni, ker bo obrnila v ta namen od ministerstva izprošenih 400 gold.

— (Volitve mestnega zbora tudi v prvem razredu) so bile sila revne, prav beraške lahko rečemo, kajti prosili, moledovali, dirjali so nemškutarji po volilce, da so jih gnali skupaj, in prignali so jih poleg onih, ki bi ne bili izostali za noben denar, v vsem skupaj samo

119 od 246, tedaj še celó za 18 manj kakor lani. In za to množico bilo je toliko truda, toliko podplatov strganih, ne zato, da bi jim zmaga bila težavna, ampak le zaradi sramote, da bi skoro nobenih volilcev ne bilo. Zdaj je tedaj mestni zbor spet podružnica konstitucijskega društva, — Ljubljana! spet si po 30 možéh na „rotovžu“ mesto „der alten Bundesländer Deutschlands“, kajti ti možje so vezani „z vsemi nitkami svojega srca na srce matere Nemčije“, kakor „Laibacherica“ pravi. Koliko srcá pa narod slovenski glavnega mesta ima do teh 30 glav, kazalo se je pri teh volitvah prav očitno: noben volilec pravega domačega srca se ni udeležil teh volitev, in z vso silo podnevi in po noči so od 1197 volilcev jih dobili le 500 na svojo stran, največ uradnikov, železničarjev in oficirjev. Tak je zdaj začasni mestni regiment.

— (V deželni šolski svét) je deželni odbor v poslednji seji po večini glasov izvolil dr. Jan. Bleiweis-a in dr. Etb. Costo; — ker pa ima deželni odbor vladi tudi nasvetovati dva učitelja, je nasvetoval gimnazijskega profesorja Jan. Šolarja in pa prvega učitelja mestne glavne šole Andreja Praprotnika.

— (Siromakom Košancem na korist) napravi dramatično društvo prihodnjo nedeljo v deželnem gledišču veselo igro „Striček“.

— Mnogocenjeni naš rojak gosp. prof. Bradaška v Zagrebu je imenovan za ravnatelja gimnazije Varaždinske.

— Rodoljubom našim, ki beró nemške časnike, živo priporočamo „Triglava“ in „Zukunft“ zopet zdaj, ko so se drugi kvatri začeli. „Triglav“, ki izhaja v Ljubljani, nam je potreben zato, da v nemškem jeziku stresa „Tagblatt“ o deželnih naših zadevah pred svetom, ki slovenskih časnikov ne bere, „Zukunft“ pa na Dunaji je krepák zastopnik naš in vseh Slovanov avstrijskih. Obá tedaj sta vredna zdatne podpore, da moreta spolnovati važni svoj poklic na brambo naših pravic proti sovražniku domačemu in vnanjemu.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — V zgodovini avstrijski je mesec sušec prav posebne pomembe: leta 1848. je Avstriji prinesel prvo ustavo, letošnjega leta sušec pa — in mislimo, da se ne motimo — je pokopal nemški centralizem. Pa kaj neki se je tako odlóčevalnega zgodilo pretekli teden? bodo prašali bralci, katerim novica 31. sušca še ni znana. Zapustilo je ta dan zopet 48 poslancev državni zbor, v kterega Čehi nikdar niso prišli in kterega so nedavno zapustili nemški Tirolci. Sedanji zbor, v kterem sedijo zdaj skoro sami Nemci, ni celó nič več podoba državnega zbora; ostal je le nemški klub, v kterem sedi 40 Nemcev iz Pemskega, 19 iz Moravskega, 6 iz Šlezkega, 18 Nemcev iz doljne Avstrije, 12 iz Štajarskega, 5 iz Koroškega, 2 iz Vorarlberga, 2 iz Kranjskega, 5 Dalmatincev (Ljubiša zapusti zbor menda kmalu), 4 Bukovinci, 2 Laha iz Tirolov in 1 Rusinec — vseh skupaj le 129 namesti 203, ki bi po ustavi morali v zboru biti. Tako tedaj je razrušen zbor, ki naredí do velike noči svoj žalostni testament, Avstriji zapustivši nič drugega kot nesrečno zmešnjavo; ž njim pa gré tudi ministerstvo, ktero ni bilo sposobno vladati Avstrijo, kajti za gotovo se pripoveduje danes, da cesar ni privolil v zahtevo ministrov, da bi se razpustil galicijski in kranjski deželni zbor zato, ker so njihovi poslanci zapustili zbornico, in na to so ministri prosili odpusta, pa ga tudi dobili, — bivši minister kmetijstva grof Alfred

Potocki pa je poklican od cesarja, da sestavi novo ministerstvo. Naj bralcem našim po vsem tem povemo, kaj se je godilo 31. sušca v leseni kolibi pred „Schottenthorom“. Zvečer pred 31. sušcem so Poljaci imeli v svojem klubu posvét, slovenski poslanci s tržaškima in bukovinskim pa v svojem klubu. Šlo je za to, kakošna deklaracija (odpovedno pismo) naj se naredí in kdaj naj se izročí, ali skupno s Poljaki ali posebej. Obveljal je Svetčev predlog, da se konečni sklep zaradi tega odloži do družega jutra. Drugo jutro so brez vsake debate enoglasno pritrdili načrtu, kakor ga je bil izdelal baron Petrinó in ga podpisali vsi pričujoči ter v zbornico ne več šli. — V preddvorani zbornice je bil pred začetnim zborom velik nemir in hrup: Nemci so vsi osupnjeni gledali, kaj bode; galerija bila je polna poslušalcev. Podpredsednik pozvoní, zbor se začne — desna stran zbornice vsa prazna, edini Rusinec Guszalevič kot pušavnik na teh klopéh. Po navadnih začetnih sporočilih začne predsednik brati pismo (deklaracijo) Poljakov. Osupnjeni jo poslušajo zborničarji; ne glas se ne sliši. Potem bere pismo Slovencev in njihovih družnikov, ki se je tako-le glasilo:

„Slavna zbornica! Ker si s svojim glasovanjem o predlogu Petrinovem v seji 11. svečana pokazala, da nasvetov za porazumljenje z vsemi deželami in narodi in za stanovitno ustavo države še prevdarjati nočeš, — in ker si se lotila razprave načrtane postave zaradi dopolnitve §. 7. državne osnovne postave o zastopu državnem (o kateri po dosedanjih skušnjah ni dvombe, da jo sprejmeš), s tem pa najvažnejšo pravico deželnih zborov brez njihovega zaslišanja žališ, tedaj **postavna tla** zapuščaš, zato izrekamo podpisani, da se ne udeležimo več zborovanja zato, ker ne vidimo nobenega prida več našemu daljemu delovanju in ker hočemo v okom priti prihodnjim enakim napadom na nedvomljive pravice deželnih zborov. Pridržujemo si, to svojo odpoved državnemu zboru opravičiti deželnim zborom.

Na Dunaji 31. sušca 1870.

Petrinó, Hermet, dr. Toman, grof Barbo, Svetec, Pintar, Conti, Lipold, Črne, Pajer, Colombani, Vidulič.

Tudi to pismo so z dolzimi obrazi poslušali zborničarji, in le ko je dr. Kljun se oglasil in rekel, da on in grof Margheri ostaneta v zbornici, so se slišali nekteri hripavi glasi „dobro“! Al slava Kljunova je le za trenutek trpela, kajti oglasil se je grof Margheri za njim, rekši, da on ne bode glasoval za direktne volitve, če tudi le za silo.

Umirajoča nemška zbornica zboruje zdaj še naprej, ker za silo šteje še toliko poslancev, da sklepati more, in da le zbornica gospôska dožene finančno postavo in postavo za pridobitni davek, konec bode državnemu zboru in sistemi nesrečni. Kako pa se bode razvijala osoda Avstrije vprihodnje, zdaj res samo Oni vé, ki piše večno pratiko!

Listnica vredništva. Gosp. m—i: 25 pisanih = 6 tiskanih.

Žitna cena

v Kranji 28. marca 1870.

Vagán pšenice 5 fl. 50. — rži 3 fl. 60. — ječmena 3 fl. 60. — ovsa 2 fl. 80. — soršice 3 fl. 80. — ajde 3 fl. 30. — prosa 3 fl. 30. — krompirja 1 fl. 70. — fižola 4 fl. 48.

Kursi na Dunaji 5. aprila.

5% metaliki 60 fl. 40 kr. Ažijo srebra 120 fl. 90 kr.
Narodno posojilo 70 fl. 10 kr. Cekini 5 fl. 85 kr.